

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

INSTITUTIONAL DIMENSION OF THE INTERNATIONAL LEGAL ORDER

Інститути міжнародного правопорядку визначають норми та принципи, які спрямовані на забезпечення миру, стабільності, безпеки та розвитку у міжнародному співтоваристві. Вони здатні впливати на вирішення глобальних проблем, відповідати на виклики транснаціонального характеру та забезпечувати захист прав людини. Тому, розуміння їх сутності, складових компонентів та ролі має велике значення для вивчення міжнародного права.

В статті пропонується розглядати «інститут правопорядку» як систему організаційних, правових, інституційних та процедурних механізмів, що включаються для забезпечення стабільності, захисту прав та свобод людини, збереження громадського порядку та дотримання правових норм у суспільстві.

В світлі даного наукового підходу, «інститут правопорядку» включає різні складові елементи: правові норми, правоохоронні органи, судові установи, правозастосовні процедури, системи контролю та нагляду, а також інші правові, адміністративні та політичні інституції, що сприяють дотриманню та зміцненню правопорядку.

Ключовими елементами інституту міжнародного правопорядку є: наявність правових норм (як твердого так і м'якого права) які регулюють конкретну предметну сферу; сукупність відносин що виникають у сфері міжнародної комунікації; особливі суб'єкти; взаємозв'язок між національним, регіональним та глобальним рівнями правового регулювання; право на суверенітет; антропоцентризм; особливі механізми забезпечення виконання норм та відновлення праводповідності правопорядку.

Усвідомлення необхідності зміцнення інститутів міжнародного правопорядку, зокрема міжнародних організацій, розробки нових міжнародних договорів та ефективної роботи міжнародних судових установ, є вирішальним фактором для побудови стійкого глобального правопорядку, що відповідає потребам сучасного світу.

Ключові слова: антропоцентризм, міжнародні відносини, міжнародне право, міжнародний правопорядок, правове регулювання, суб'єкти міжнародних відносин.

Institutions of the international legal order define norms and principles aimed at ensuring peace, stability, security and development in the international community. They are able to influence the solution of global problems, respond to challenges of a transnational nature and ensure the protection of human rights. Therefore, understanding their essence, components and role is of great importance for the study of international law.

The article proposes to consider the "institute of law and order" as a system of organizational, legal, institutional and procedural mechanisms included to ensure stability, protection of human rights and freedoms, preservation of public order and compliance with legal norms in society.

In the light of this scientific approach, the "institute of law and order" includes various constituent elements: legal norms, law enforcement agencies, judicial institutions, law enforcement procedures, systems of control and supervision, as well as other legal, administrative and political institutions that contribute to the observance and strengthening of law and order.

The key elements of the institution of the international legal order are: the presence of legal norms (both hard and soft law) that regulate a specific subject area; set of relations arising in the field of international communication; special subjects; relationship between national, regional and global levels of legal regulation; the right to sovereignty; anthropocentrism; special mechanisms for ensuring compliance with norms and restoring legal compliance with the law and order.

Awareness of the need to strengthen the institutions of the international legal order, in particular international organizations, the development of new international treaties and the effective work of international judicial institutions, is a decisive factor for building a sustainable global legal order that meets the needs of the modern world.

Key words: *anthropocentrism, international relations, international law, international legal order, legal regulation, subjects of international relations.*

Актуальність. Міжнародний правопорядок є основою стабільності та розвитку у міжнародних відносинах й глобального світового порядку. Він визначає правила та принципи, якими керуються держави та інші суб'єкти міжнародного права у своїх взаєминах. У зв'язку зі зростанням глобалізації, швидкими змінами в політичній ситуації та викликами, що ставляться перед міжнародним співтовариством, розуміння та вивчення інститутів міжнародного правопорядку стає особливо важливим.

Інститути міжнародного правопорядку визначають норми та принципи, які спрямовані на забезпечення миру, стабільності, безпеки та розвитку у міжнародному співтоваристві. Вони здатні впливати на вирішення глобальних проблем, відповідати на виклики транснаціонального характеру та забезпечувати захист прав людини. Тому, розуміння їх сутності, складових компонентів та ролі має велике значення для вивчення міжнародного права.

Виклад основного матеріалу. Багатоманітність думок та підходів щодо інститутів міжнародного правопорядку є складною проблемою, оскільки відображає різноманітність інтересів, цінностей та політичних доктрин. Дана обставина постає своєрідним викликом, що викликає потребу в подальшому аналізі та узагальненні набутих знань.

Єдиного підходу до визначення поняття «інститут правопорядку» не існує. Багато років теоретики з різних країн світу досліджували дану категорію в світлі протилежних правових теорій, що призвело до багатогранності та справжнього різноманіття теоретичних поглядів у політичній науці та юридичній дисципліні.

Відомий французький вчений-політолог Моріс Дюверже визначає інститут правопорядку як «сукупність правил, які забезпечують реалізацію законності та контролюють поведінку індивідів та груп, що знаходяться під юрисдикцією даного правопорядку» [5, с. 101].

Норберт Еліас частково підтримує дану правову позицію, розглядаючи інститут правопорядку як «сукупність норм, правил і способів контролю, які регулюють поведінку людей та забезпечують стабільність та безпеку в суспільстві» [10, с. 232].

Головна схожість поглядів Дюверже та Еліаса в тому, що вони покладали в основу «інституту правопорядку» загальноприйнятне розуміння «інституту права», тобто певну норму, правило, що має на меті врегулювати певні суспільні відносини та, як наслідок, встановити правопорядок.

З ними не погоджувався американський філософ Френсіс Фукуяма, що визначав «інститут правопорядку» як «систему політичних, правових та соціальних установ, що забезпечують регулювання конфліктів та забезпечення прав та обов'язків у суспільстві» [6, с. 199].

В розумінні Фукуяма «інститут правопорядку» не має спільних рис з дотичною, але несхожою категорією «інститут права», відповідно не може розглядатися як сукупність правил, оскільки правопорядок за своєю суттю є наслідком, результатом дії таких правил. Таким чином, в світлі «правапорядку», категорія «інститут» повинна розглядатися як «система установ», тобто сукупність певних органів, що мають на меті забезпечити права та обов'язки людини й громадянина у суспільстві, врегулювання ймовірних конфліктів.

На нашу думку, наведені вище підходи до визначення поняття «інститут правопорядку» не є повними, та потребують певної конкретизації в науково-правовому полі. Пропонуємо розглядати «інститут правопорядку» як систему організаційних, правових, інституційних та процедурних механізмів, що включаються для забезпечення стабільності, захисту прав та свобод людини, збереження громадського порядку та дотримання правових норм у суспільстві.

В світлі даного наукового підходу, «інститут правопорядку» включає різні складові елементи: правові норми, правоохоронні органи, судові установи, правозастосовні процедури, системи контролю та нагляду, а також інші правові, адміністративні та політичні інституції, що сприяють дотриманню та зміцненню правопорядку.

Категорія «інститути міжнародного правопорядку» також набула дискусійного значення в науковому співтоваристві. Переймаючи аналогічну багатоманітність думок, дане поняття так і не набуло єдиного визначення, хоча науковці так чи інакше в своїх наукових працях намагаються розкрити наведений вище термін та надати йому визначення.

Террі Нартін в своїй статті на тему: «Міжнародний правопорядок 1919–2019 років» зазначає, що інститути міжнародного правопорядку – це певні практики, в які доктрини закріплюються та вбудовуються [9, с. 157]. При чому, під цими практиками він розуміє діяльність певних органів, приміром ООН та результат такої діяльності.

Філіп Алстон як провідний експерт у галузі міжнародного права та прав людини розглядає інститут міжнародного правопорядку як «систему правил, процедур, механізмів та установ, які регулюють поведінку держав та інших акторів у міжнародних відносинах та сприяють виконанню міжнародного права» [3, с. 12].

Бенедикт Кінгсбері зазначає, що оскільки визначення «права» відрізняється залежно від теорії, в світлі якої надається вказане розуміння, то і «правопорядок», і «міжнародний правопорядок», і «інститути міжнародного правопорядку» як концепції будуть мати зовсім різне тлумачення. Кінгсбері зазначає, що всі вони по-своєму будуть правдиві, але ніколи не розкриють в повній мірі зміст вказаних категорій [7, с. 131].

Погоджуючись з Кінгсбері щодо різноманіття науково-правових поглядів, пропонуємо, на нашу думку, універсальне визначення категорії «інститути міжнародного правопорядку» як комплексної системи правових норм, механізмів та установ, що регулюють міжнародні відносини і сприяють стабільності, порядку та справедливості на міжнародній арені. В такому розумінні дана система охоплює правила і принципи, які визначають поведінку держав та інших міжнародних акторів, а також механізми контролю, врегулювання конфліктів та виконання міжнародного права.

Якщо співвідносити запропоновані поняття «інституту правопорядку» та «інституту міжнародного правопорядку», варто звернутись до науковця Матея Савича, який слушно зазначає, що в процесі державотворення та розвитку людства як виду, правопорядок виник набагато раніше міжнародного правопорядку [11, с. 182], і, відповідно, його інститути формувались першими в історичному вимірі та стали свого роду базисом, основою для подальшого виникнення інститутів міжнародного правопорядку.

Так, «інститут правопорядку» зосереджується на регулюванні правопорядку на внутрішньому рівні в рамках конкретної держави або суспільства, включає в себе правові норми, правоохоронні органи, судові установи, процедури правозастосування, системи контролю та нагляду, а також інші правові, адміністративні та політичні інституції в межах конкретної держави.

«Інститут міжнародного правопорядку» базується на принципах державного суверенітету, рівноправності, взаємовигідності та взаємодії міжнародних акторів. Він включає в себе різні складові, такі як міжнародні договори, міжнародні організації, суди та арбітражні установи, дипломатичні механізми, правоохоронні органи та інші інституції, що сприяють дотриманню правил і принципів міжнародного права. Цей інститут має на меті забезпечити стійкий міжнародний порядок, запобігти конфліктам, врегулювати спори, захищати права та свободи людини, забезпечувати безпеку та сприяти співробітництву між державами. Відіграє важливу роль у зміцненні міжнародної спільноти та забезпеченні мирного співіснування та прогресу.

Таким чином, дані категорії хоч і мають спільні риси, проте відрізняються за цілою сукупністю критеріїв, як сферою застосування, складовими компонентами та масштабом.

Як вже зазначалося раніше, міжнародний правопорядок та його інститути відіграють ключову роль у забезпеченні стабільності, порядку та справедливості в міжнародних відносинах. Розуміння особливостей цих понять має велике значення для вивчення та аналізу функціонування міжнародного правопорядку та ролі різних інститутів у ньому.

Враховуючи різні наукові підходи до визначення понять «міжнародний правопорядок» та «інституту правопорядку», варто звернути увагу на те, що особливості даних категорій відрізняються залежно від тих правових теорій, в світлі яких проводиться наукове дослідження та аналіз. Деякі ключові елементи мають властивість перетинатись та бути безспірними в науковій спільноті, а деякі є авторськими пропозиціями, що поки не знайшли глобальної підтримки.

Аналізуючи дві кардинально різні системи особливостей «міжнародного правопорядку» та «інститутів міжнародного правопорядку», можна дійти до висновку, що базисом міжнародного правопорядку є міжнародні правовідносини. Якщо ставити за мету розробити універсальну концепцію, яка б була найбільше наближена до актуальної правової реальності, враховувала всі аспекти та класифікаційні критерії в їх багатоманітності, включно з національним, регіональним та глобальним фактором міжнародного правопорядку, що за своєю суттю є взаємопов'язаними, можна дійти до висновку, що національний правопорядок має фактор впливу та частково виступає основою для формування регіонального міжнародного правопорядку, який в сукупності з іншими дотичними формує найбільш об'ємну та всеохоплюючу понятійну категорію, що і є предметом наукового дослідження більшості теоретиків та правознавців – глобальний міжнародний або світовий правопорядок.

Саме ця ідея лягла в основу авторської системи особливостей «інститутів міжнародного правопорядку», та, керуючись нею, пропонуємо до розгляду наступні ключові компоненти:

наявність правових норм (як твердого, так і м'якого права), які регулюють конкретну предметну сферу;

сукупність відносин що виникають у сфері міжнародної комунікації. Міжнародний правопорядок базується на міжнародних відносинах, що регулюються відповідними правилами поведінки, в тому числі, але не виключно нормами *jus cogens*;

особливі суб'єкти. Існування міжнародних акторів, які мають різний правовий статус, але суттєво впливають на стан міжнародного правопорядку та порядок його формування;

взаємозв'язок між національним, регіональним та глобальним рівнями правового регулювання. Національні суб'єкти здійснюють вплив на регіональних міжнародних акторів, які, в свою чергу, є частиною формування міжнародного правопорядку в його глобальному вимірі;

право на суверенітет. Міжнародний правопорядок визнає суверенітет держав і створює умови для їхньої незалежності та рівноправності. Він забезпечує дотримання територіальної цілісності держав та невтручання у їхні внутрішні справи, якщо інше не передбачено окремими угодами, або загальними принципами міжнародного права;

антропоцентризм. Однією з особливостей міжнародного правопорядку є зосередженість на правах людини. Інститути правопорядку створюють норми та механізми для захисту прав людини на міжнародному рівні;

особливі механізми забезпечення виконання норм та відновлення правовідповідності правопорядку. У разі порушення правил міжнародного правопорядку, можуть бути застосовані санкції та інші заходи для забезпечення виконання норм та відновлення стабільності міжнародних відносин із урахуванням системоутворюючих принципів права.

Таким чином, дана система особливостей, хоч і не є досконалою, виступає найбільш наближеним комплексом ключових елементів до правової реальності в умовах її швидкого розвитку.

Продовжуючи дослідження інститутів міжнародного правопорядку, неможливо не розглянути такий об'єкт науково-правового дослідження як функції, тобто основні напрями впливу на правовідносини та поведінку суб'єктів з метою їх упорядкування, охорони та захисту [1, с. 154].

Варто зазначити, що в науковій спільноті досі не має чіткого переліку функцій інститутів міжнародного правопорядку, хоча спроби торкнутися цієї теми продовжуються ще з 20 ст. Так, Герш Лаутерпахт в своїй роботі «Функція права в міжнародному співтоваристві» (*The Function of Law in the International Community*) побічно торкається даної теми, досліджуючи вплив судової функції на міжнародну спільноту. Він зазначає, що міжнародні спори та конфлікти є суттєвою перешкодою, одним з головних викликів міжнародного правопорядку, відтак міжнародне право повинно здійснювати судовий вплив: забезпечувати створення та функціонування міжнародних судових органів, сприяти розв'язанню міжнародних спорів, що за своєю природою є специфічними, та, як наслідок перешкоджати їх виникненню з метою встановлення світового правопорядку [8, с. 101].

Елісон Бріск в «Глобалізація та права людини» (*Globalization and Human Rights*) досліджує сучасні виклики, які постають перед міжнародним правопорядком, що за своєю суттю є антропоцентричним. Науковець прямо не розглядає функції даної понятійної категорії та це не було предметом її наукового дослідження, проте з роботи чітко вбачаються такі напрями впливу міжнародного правопорядку як регуляторний, встановлюючий та кооперативний (напрямок співпраці та кооперації міжнародних акторів) [4, с. 64].

Дані роботи побічно дають відповідь на поставлене перед науковою спільнотою питання, проте не розкривають його в повній мірі. Акцентуючи увагу на сучасних викликах та проблемах

міжнародного правопорядку в умовах глобалізації, враховуючи поняття категорії «інститут міжнародного правопорядку» та його ключові елементи, пропонуємо виокремити наступні функції, напрями впливу на суспільні відносини:

1. Впорядкування: встановлення, забезпечення та зміцнення структури та регламентування діяльності різних інститутів з метою ефективного функціонування міжнародного правопорядку. Ця функція дозволяє створити систему, в якій різні інститути мають визначені ролі, повноваження та взаємодіють один з одним, сприяючи спільній меті – забезпеченню правопорядку в міжнародних відносинах.

2. Стабілізаційна: спрямована на забезпечення сталості, прогнозованості та безпеки в міжнародних відносинах. Ця функція сприяє зниженню напруги, збереженню миру, забезпеченню узгодженості дій міжнародних суб'єктів та врегулюванню конфліктів згідно з нормами та принципами міжнародного права.

3. Комунікаційна: передача та обмін інформації між різними міжнародними суб'єктами, інститутами та організаціями з метою сприяння вирішенню спільних питань, координації дій та досягнення спільних цілей; забезпечення прозорості та доступності інформації про діяльність інститутів міжнародного правопорядку.

4. Регуляторна: спрямована на встановлення норм та правил поведінки для різних міжнародних суб'єктів і держав з метою регулювання їх діяльності в міжнародних відносинах та забезпечення дотримання прав та обов'язків відповідно до визначених принципів міжнародного права. Один із аспектів – створення міжнародних договорів та конвенцій, що встановлюють правові стандарти та норми поведінки для міжнародних суб'єктів.

5. Розв'язання спорів: вирішення конфліктів та суперечок, що виникають між державами та міжнародними суб'єктами, з метою досягнення мирного та законного розв'язання проблем і сприяння відновленню стабільності в міжнародних відносинах. Важливим є те, що міжнародні спори вирішуються не тільки в судовому порядку, а шляхом переговорів, миротворчих місій та посередництва. Відтак, розв'язання спорів охоплює різні шляхи вирішення міжнародних конфліктів лише з однією метою – забезпечення міжнародного правопорядку.

6. Санкцій та примусу: змушення держав або інших міжнародних суб'єктів дотримуватися міжнародних правових норм та додержуватися зобов'язань, що випливають із міжнародних договорів та узгоджених міжнародних стандартів. забезпеченні виконання міжнародних рішень, вироків та рекомендацій шляхом залучення силових заходів або інших механізмів впливу на країни або міжнародні суб'єкти.

Функції інститутів міжнародного правопорядку є невід'ємною складовою механізму підтримки стабільності, безпеки та співпраці в міжнародному співтоваристві. Розглянувши різноманітні аспекти цих функцій, можемо зробити висновок, що інститути міжнародного правопорядку виконують широкий спектр завдань, спрямованих на розв'язання конфліктів, встановлення спільних правил поведінки та забезпечення здійснення міжнародного права.

Варто зазначити, що інститути міжнародного правопорядку є ключовими структурами, що забезпечують впорядкованість та стабільність у міжнародних відносинах. Вони базуються на системі правових норм, принципів та механізмів, які регулюють поведінку держав та інших міжнародних суб'єктів у глобальному співтоваристві. Розуміння складових компонентів інститутів міжнародного правопорядку, а також їх факторів впливу, є важливим завданням для забезпечення ефективності цих структур та підтримки міжнародного миру та безпеки.

В рамках даного наукового дослідження, пропонуємо опиратися на наведене нами вище визначення понятійної категорії «інститут міжнародного правопорядку», з якого вбачається, що складовими компонентами вказаної концепції виступають міжнародне право, держави, міжнародні організації, міжнародні судові установи, неурядові міжнародні організації, фізичні особи (індивіди) та нетипові юридичні особи (транснаціональні корпорації). Саме ці компоненти і постають «субінституціональною сутністю» сучасного міжнародного правопорядку, в своїй сукупності виконують основні функції вказаної концепції та виступають своєрідними факторами впливу, багатокомпонентним базисом глобального світового порядку з метою його встановлення, забезпечення та підтримання.

В умовах стрімкої глобалізації суб'єкти міжнародних правовідносин починають не тільки контактувати між собою, а здійснювати взаємовплив на різні аспекти суспільної діяльності. Обмін досвідом, поглинання, злиття та запозичення внутрішньодержавних правових систем буквально створюють ситуація, коли міжнародна спільнота балансує між двома абсолютами «хаосом» та «порядком». Дані категорії розглядаються переважно у філософському вимірі, однак,

якщо розглядати їх виключно у правовому полі, під «хаосом» варто розуміти той світовий порядок, коли агресія застосовується як основний засіб вирішення конфлікту та встановлення істини. Під «порядком» в правовому полі, варто розуміти наявність збалансованих, врегульованих міжнародних відносин, в ідеалі – відсутність міжнародних суперечок та збройних конфліктів, або стрімке та ефективне їх вирішення за допомогою попередньо створених для цього інститутів.

Якщо попередні інститути міжнародного правопорядку як міжнародне право, держави, міжнародні та неурядові міжнародні організації переймали на себе функції впорядкування, стабілізації, комунікації та регулювання, то саме міжнародні установи є тими механізмами, які забезпечують розв'язання міжнародних спорів в судовому порядку. Частково останні мають ознаки примусових інституцій, оскільки, як вже зазначалось раніше, ухваленні судові рішення носять характер обов'язковості, відтак, за їх невиконання сторін чекає передбачена відповідальність. Концептуально, така природа міжнародних судових установ наділяє їх важливою роллю в сучасному світі в умовах нескінченних викликів та мінливих ризиків для міжнародного правопорядку.

Подібну правову позицію підтримує Наливайко Л.Р., яка зазначає, що сучасне міжнародне право спирається на існування ефективних інституцій, що відповідають за створення, реалізацію та захист правових норм. Однією з найважливіших складових системи міжнародних органів є міжнародні суди, які мають особливий статус, оскільки їм делеговано повноваження розглядати і вирішувати конфлікти між суб'єктами міжнародних відносин. Такі суди, як Міжнародний суд ООН, Міжнародний кримінальний суд, Європейський суд з прав людини та інші, складають окрему систему, що забезпечує збалансований підхід до розгляду спорів та конфліктів. Вони гарантують рівність всіх суб'єктів міжнародного правопорядку та принцип рівноправності сторін, що є ключовим для встановлення гармонії та порядку у міжнародних відносинах [2, с. 32].

Міжнародні судові установи виступають незалежними арбітрами, які приймають об'єктивні та справедливі рішення на основі міжнародних правових норм. Які мають авторитет у міжнародній спільноті і сприяють підтриманню стабільності та розвитку світового правопорядку. У цій ситуації міжнародні судові установи відіграють роль ключових акторів, забезпечуючи законність, справедливість та рівність у міжнародних відносинах. Їх праця спрямована на підтримку правопорядку та виконання прав та зобов'язань, зазначених у міжнародних договорах. Правова стабільність та динамічність, які забезпечуються міжнародними судовими установами, є невід'ємною частиною впровадження концепції глобального правопорядку та його взаємодії з іншими інститутами міжнародного права.

Інститут міжнародного правопорядку як понятійна категорія хоч і не має єдиного визначення в науковому полі, незважаючи на безліч науково-правових теорій, в світлі яких проводяться різні наукові дослідження, має єдине призначення, головну мету – встановлення, забезпечення та підтримання стабільності міжнародних відносин. Така діяльність проводиться в будь-яких сучасних умовах, в епоху глобалізації і фрагментації, протипостає непередбачуваним викликам та загартовується в динамічності правовідносин.

Висновки. З урахуванням складних викликів сучасного глобального світового порядку, розвиток і забезпечення ефективності інститутів міжнародного правопорядку є вирішальною у міжнародних відносинах. Інститути міжнародного правопорядку виступають як важливий елемент глобального правового ландшафту, що визначається геополітичними, економічними, соціокультурними та екологічними чинниками. Вони спрямовані на забезпечення стабільності та передбачуваності у міжнародних відносинах, збереження світового порядку та захист загальних інтересів людства.

Понятійна категорія інститутів міжнародного правопорядку включає в себе міжнародне право, держави, міжнародні і неурядові міжнародні організації та міжнародні судові установи, які взаємодіють між собою для забезпечення реалізації міжнародного права та підтримки глобальної стабільності. Ці інститути створюють нормативну основу для співпраці держав, а також забезпечують контроль за дотриманням правових норм та вирішенням спорів у міжнародних відносинах.

Застосування концепції глобального правопорядку вимагає від інститутів міжнародного правопорядку постійного аналізу та адаптації до змін у світових відносинах. Динамічний розвиток та еволюція цих інститутів є важливими аспектами для підтримки глобальної стабільності та сприяння миру та безпеці.

Усвідомлення необхідності зміцнення інститутів міжнародного правопорядку, зокрема міжнародних організацій, розробки нових міжнародних договорів та ефективної роботи міжнародних судових установ, є вирішальним фактором для побудови стійкого глобального

правопорядку, що відповідає потребам сучасного світу. Забезпечення міжнародного правопорядку відбувається завдяки співпраці всіх міжнародних суб'єктів, що забезпечує реалізацію прав та обов'язків відповідно до міжнародного права та допомагає підтримувати гармонію та стабільність у міжнародних відносинах.

Проте, забезпечення глобальної стабільності та динамічності у міжнародних відносинах вимагає постійних зусиль та адаптації до нових викликів та змін у світі. Розвиток інститутів міжнародного правопорядку має ґрунтуватися на наукових дослідженнях, враховувати глобалізаційні процеси та сприяти зміцненню глобального світового порядку відповідно до вимог сучасності. Тільки такий підхід дозволить забезпечити ефективний та стабільний механізм функціонування міжнародного правопорядку в сучасному глобалізованому світі.

Список використаних джерел:

1. Функції права // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. Т. 6 : Т – Я. С. 154.
2. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародне судочинство : навч. посібник / Л. Р. Наливайко, К. В. Степаненко. Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 32–52 URL: <http://surl.li/jkzgl>
3. Alston Philip. Non-state Actors and Human Rights. Великобританія, Oxford University Press, 2005. P. 12–17.
4. Brysk Alison. Globalization and Human Rights. University of California Press, 2002. P. 64–87.
5. Duverger Maurice. Sociologie de la politique: Éléments de science politique. N.p., Presses universitaires de France (réédition numérique FeniXX), 1988. P. 101–122.
6. Fukuyama Francis. The End of History and the Last Man. P. 199–211. URL: https://books.google.com.ua/books?id=NdFpQwKfX2IC&pg=PA7&hl=ru&source=gbs_selected_pages&cad=3#v=onepage&q&f=false
7. Kingsbury Benedict. The International Legal Order // International Law and Justice. Working Papers // IILJ Working Paper 2003/1 History and Theory of International Law Series. New York University. P. 131–137.
8. Lauterpacht Hersch. The Function of Law in the International Community. UK, OUP Oxford, 2011. P. 101–146.
9. Nardin T. The international legal order 1919–2019. International Relations, 33(2), P. 157–171. URL: <https://doi.org/10.1177/0047117819834661>
10. Norbert Elias. The Civilizing Process: Sociogenetic and Psychogenetic Investigations. Wiley, 2000. P. 232–235.
11. Savic Matej. International Legal Order and the Problems of State Sovereignty in the 21st Century // Faculty of Political Sciences, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina – Republic of Srpska // 2017. P. 182–187. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/International_Legal_Order_and_the_Proble.pdf